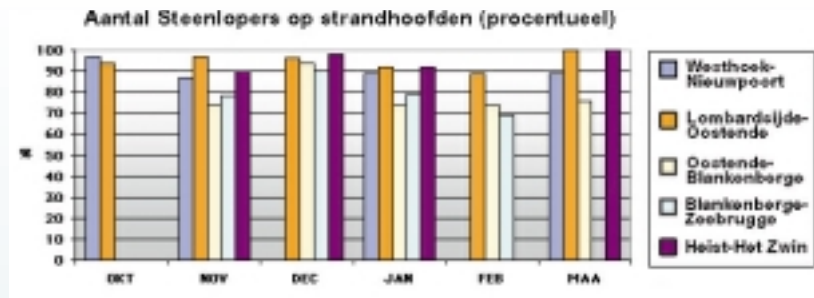
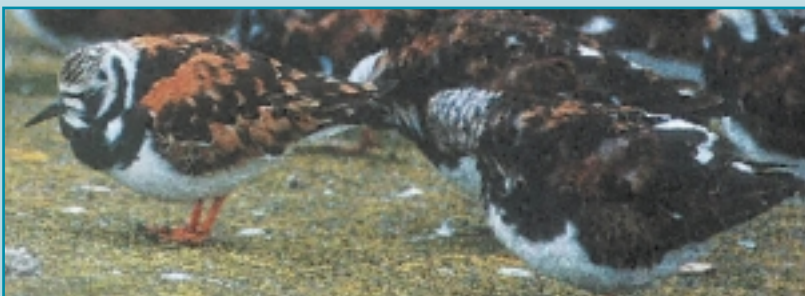

Ecologisch belang van strandhoofden en andere harde structuren langs de Vlaamse kust

Langs onze kust werden meer dan 120 strandhoofden (golfbrekers) gebouwd in het kader van de kustverdediging. Het is zondermeer duidelijk dat wij de aanwezigheid van honderden Steenlopers en enkele honderden Paarse Strandlopers aan deze strandhoofden te danken hebben. Deze soorten vinden hierop foerageermogelijkheden zoals zij die in hun natuurlijke biotopen, zijnde rotskusten, aantreffen. In voorgaande studies komt het gebruik van deze strandhoofden door deze steltlopers meermalen aan bod. Het ecologisch belang van deze strandhoofden voor deze en andere soorten werd echter nog nooit grondig onderzocht.

In oktober 2000 startte een project, in samenwerking met de Universiteit Gent, dat het ecologisch belang van harde structuren langs de Vlaamse kust onderzoekt. Het IN neemt hiervan het deel avifauna voor zich. De UG onderzoekt de epilitische fauna en flora. De opdracht werd gegeven door de Vlaamse Gemeenschap, AWZ-WWK.

Het onderzoek spitst zich toe op 4 soorten steltlopers, naast Steenloper en Paarse strandloper zijn dat ook Drieteenstrandloper, Scholekster, en Zilvermeeuw. Naast het regelmatig tellen van deeltrajecten, worden ook totaalstellingen georganiseerd. Uit de totaalaantallen over de gehele kust kan het belang van de strandhoofden voor iedere soort afgeleid worden. Alle tellingen gebeuren in de periode rond laagwater wanneer het voedsel bereikbaar is.

Aantal Steenlopers op de strandhoofden (in procent) op de verschillende deeltrajecten langs de Belgische kust in het winterhalfjaar 2000-2001 (geen waarde = geen representatieve telling voor die maand).

Het gebruik van strandhoofden

De verschillen tussen de verschillende deeltrajecten hangen uiteraard af van het aantal strandhoofden op deze trajecten.

Met 100 % en tussen 70 en 100 % van respectievelijk het totaal aantal Paarse Strandlopers en Steenlopers op de strandhoofden, blijkt alvast het belang van die strandhoofden voor deze soorten. Het gebruik van strandhoofden door de Scholekster ligt voor de totale populatie onder de 25 %. Op het traject Heist-Het Zwin loopt het percentage echter op tot 90 %. Van de Drieteenstrandloper zit gemiddeld nauwelijks 20 % op de strandhoofden.

Meer dan de helft van de populatie Zilvermeeuwen langs onze kust (gemiddeld 10.000 exemplaren in het winterhalfjaar) foerageert op de strandhoofden. Op het strandhoofdenrijke traject Lombardsijde-Oostende loopt het percentage op tot 91 %.

Verschillen tussen strandhoofden ?

Het type van strandhoofd bepaalt of dit geschikt is voor deze soorten. Zo

zijn strandhoofden met vlakke middengedeeltes op het uiteinde geschikt als foerageerplaats voor de Drieteenstrandloper, zeker bij stormachtig weer. Zeer grote blokken natuursteen schrikken de kleine soorten af, zodat enkel de Scholekster hier nog in degelijk aantal op foerageert. Wanneer een groot deel van de strandhoofden verzand is, is dit in het nadeel van de kleinere soorten die dan niet lang genoeg kunnen foerageren bij afgaand en opkomend tij. De ruimtelijke verspreiding van de steltlopers wordt ook in belangrijke mate bepaald door de aanwezigheid van geschikte hoogwatervluchtplaatsen en de graad van verstoring. Voor de Zilvermeeuw blijkt enkel verstoring een belangrijke factor die haar aanwezigheid bepaalt. Veel lagere aantallen op het strandhoofdenrijke traject Heist-Het Zwin wijzen mogelijks op een verminderd voedselaanbod aldaar.

De bekomen resultaten, voor zowel avifauna als de epilitische fauna en flora, kunnen door de ingenieurs van de kustverdediging gebruikt worden bij het aanleggen van nieuwe harde structuren langs onze kust. Bij het aanleggen van nieuwe strandhoofden zullen ondermeer de lengte, breedte, hoogte, vorm en het gebruikte materiaal de biodiversiteit bepalen. Zij zullen ecologisch worden ingericht, zodat zij door de aan onze kust voorkomende fauna en flora optimaal benut kunnen worden.

Geert Spanoghe